

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه تأسیس صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

لایحه «تأسیس صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی» که بدواً در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده بود، در مرحله اول بدون ورود به جزئیات، با ایراد کلی شورای نگهبان مواجه شد. لکن پس از رفع این اشکال در مصوبه مورخ ۱۳۹۵/۷/۱۴ و ارسال مجدد آن نزد شورای نگهبان، در مرحله دوم مصوبه مجلس در جزئیات خود واجد ایرادات و ابهاماتی شناخته شد. از این رو مصوبه مزبور مجدداً در جلسه علنی ۱۳۹۸/۶/۱۱ مجلس شورای اسلامی مورد اصلاح قرار گرفت. اما برخی از ایرادات مصوبه مزبور کماکان باقی دانسته شد. حال در این مرحله کمیسیون محترم اصلاحات دیگری جهت رفع ایرادات باقی مانده در مصوبه پیشین اعمال و جهت تصویب در صحن علنی مجلس ارائه نموده است. در ادامه به بررسی مفاد اصلاحی خواهیم پرداخت.

بررسی مصوبه کمیسیون

ماده (۱) - رفع ایراد

اصلاح صورت گرفته در این ماده در راستای رفع ایراد بخش اول از بند نخست ایرادات شورای نگهبان می باشد که براساس آن صدر بند «۱» ایراد قبلی خود را کماکان باقی دانسته است. مطابق ایراد قبلی این شورا، اطلاق ماده (۱) در مواردی که بیمه نمودن ساختمان های مذکور ضرورت ندارد، خلاف شرع دانسته شده است. حال کمیسیون محترم به منظور رفع این ایراد، الزام به بیمه نمودن ساختمان ها را ناظر به مناطقی دانسته است که احتمال وقوع هریک از حوادث طبیعی در آنها وجود داشته باشد و ازسوی دیگر در تبصره «۱» الحاقی، تعیین و درجه بندی مناطق مشمول هریک از این خطرات را براساس میزان خطرپذیری هر منطقه و شدت و تواتر وقوع حوادث مذکور به موجب آیین نامه ای دانسته که به تصویب هیئت وزیران می رسد. لذا به نظر ایراد شورای نگهبان در این خصوص مرتفع شده است.

ماده (۲) - رفع ایراد

اصلاح این ماده به منظور رفع ایراد بخش اخیر بند اول از ایرادات شورای نگهبان می باشد که مطابق آن عدم تعیین سقف مبلغ حق بیمه توسط مجلس مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی می باشد. کمیسیون به منظور رفع این ایراد مقرر داشته حداکثر حق بیمه هر واحد مسکونی هر ساله با پیشنهاد صندوق، توسط دولت در لوائح بودجه سنواتی درج و به تصویب مجلس می رسد. لذا با تصویب بودجه توسط مجلس درواقع سقف مبلغ حق بیمه توسط مجلس مشخص خواهد شد و در نتیجه ایراد مزبور مرتفع شده است.

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۲۴

شماره چاپ:

۱۸۲۵

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۱۲/۷

معاونت پژوهش های

سیاسی - حقوقی

دفتر مطالعات

حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۲۴۷۷-۵

تاریخ انتشار:

۱۳۹۹/۱/۲۵

ماده (۵) - رفع ایراد

۱. براساس ذیل بند دوم اظهارنظر شورای نگهبان، ماده (۵) مبنیاً بر ایرادات ماده (۱)، واجد ایراد شناخته شده است. لذا در صورتی که ایرادات ماده (۱) رفع شود، ایرادات این ماده نیز مرتفع خواهد شد و با توجه به رفع ایرادات وارد بر ماده (۱) مصوبه از حیث مغایرت با موازین شرعی و نیز مغایرت با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی، ایرادات این ماده نیز از این دو حیث رفع شده است.

۲. علاوه بر ایراد فوق، شورای نگهبان در خصوص ماده (۵)، اطلاق الزام بیمه کردن ساختمان‌های مسکونی و پرداخت بخشی از حق بیمه توسط مالکان، نسبت به افرادی که توان مالی برای پرداخت ندارند را مغایر موازین شرع شناخته است. کمیسیون نیز در مصوبه خود جهت رفع این ایراد، یک تبصره به این ماده الحاق نموده است که براساس آن «سهم مالکان واحدهای مسکونی که تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) یا سازمان بهزیستی می‌باشند از محل اعتبار ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحات بعدی آن پرداخت می‌شود». براین اساس اولاً به نظر می‌رسد ایراد شورای نگهبان در خصوص افرادی که تمکن مالی ندارند رفع شده است و ثانیاً به منظور عدم ایجاد بار مالی جدید، محل تأمین منابع لازم را از محل اعتبار ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت دانسته است که در واقع محل مزبور به منظور جبران هزینه‌های مربوط به بحران پیش‌بینی شده است و به نظر فاقد مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی می‌باشد.

ماده (۷) - رفع ایراد

شورای نگهبان در اظهارنظر اخیر خود، ماده (۷) را از این جهت که مشخص نبود برداشت حق بیمه‌ها از خزانه و پرداخت به صندوق مطابق بودجه سنواتی صورت می‌گیرد یا خیر واجد ابهام دانسته بود. حال مجلس به منظور رفع این ابهام، صراحتاً مقرر داشته منابع مورد نظر با پیش‌بینی در قوانین بودجه سنواتی به منظور انجام تعهدات صندوق در قانون، در اختیار صندوق قرار می‌گیرد. لذا به نظر می‌رسد ایراد مزبور مرتفع شده است.

ماده الحاقی (۲) - رفع ایراد

شورای نگهبان در آخرین بند از اظهارنظر خود حذف قید «به‌عنوان ناظر» از ماده الحاقی (۲) مصوبه مجلس در خصوص عضویت یکی از نمایندگان کمیسیون اقتصادی مجلس در هیئت امنای صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی را مغایر اصل شصتم قانون اساسی دانسته است.

با این توضیح که در ذیل ماده الحاقی (۲) مصوبه قبلی مجلس (۱۳۹۸/۶/۱۱) برخلاف مصوبه ارسالی پیش از آن (مصوبه مورخ ۱۳۹۵/۷/۱۴)، پس از عبارت «یکی از نمایندگان عضو کمیسیون اقتصادی به انتخاب مجلس شورای اسلامی»، عبارت «به‌عنوان ناظر» ذکر نشده است. لذا با توجه به عضویت یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در هیئت امنای صندوق با حق رأی و بدون تقیید به عبارت «به‌عنوان عضو ناظر»، ماده مزبور مغایر اصل شصتم قانون اساسی شناخته شد.

حال کمیسیون محترم در مصوبه اصلاحی خود اعلام داشته در مصوبه مجلس در ماده الحاقی (۲)، قید «به‌عنوان ناظر» بعد از عبارت «یکی از نمایندگان عضو کمیسیون اقتصادی به انتخاب مجلس شورای اسلامی» وجود دارد و در تنظیم مصوبه جهت ارسال به شورای نگهبان قید مذکور از قلم افتاده است.

براین اساس این ایراد شورای نگهبان نیز مرتفع به نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به اصلاحات صورت گرفته در مصوبه کمیسیون به نظر می‌رسد ایرادات باقی‌مانده شورای نگهبان نسبت به این لایحه مرتفع شده است.